СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. — Олифантъ, Па. Середа 17-го Октобра 1900. — Число 39.

КАЛЕНДАРЬ.

Октоберъ.

17	С.	Іероѳей свмуч.
18	Ч.	Харитина мучца
19	П	† Св. Ап. Ѳома
20	С.	Сергій и Вакхъ муч.
21	Н.	**19. по Сош.** Пелагія преп.
22	П.	† Св. Ап. Яковъ Алфеевъ
23	В.	Євлампій и Євлампія

ЗМѢСТЪ.

Вôдъ Редакціи.

Всѣхъ Русинôвъ живучихъ не лишь въ нашихъ Злученыхъ Державахъ. але такожь въ Канадѣ, Бразиліи, Гавайскихъ островахъ и деинде, просимо присылати до »Свободы« дописи про свое жите-буте и що нового чувати на вашихъ кольоніяхъ. Хоть мы далеко вôдъ себе вôддалені, але черезъ »Свободу« можемо часто зъ собою говорити и вспôльно на чужинѣ порозумѣвати ся тай загрѣвати ся до дальшои працѣ народнои. Зъєднуйте новыхъ предплатникôвъ для »Свободы« и ширѣть еи хата вôдъ хаты, бо лишь вспôльными силами можемо добити ся лучшои долѣ и поважаня у чужихъ народôвъ.

Хто хоче достати календарь на рôкъ 1901 велику а цѣкаву книжку зъ многими образками, нехай пришле 50 центôвъ до нашои редакціи. По новôмъ роцѣ буде правдоподôбно календарь больше коштувати. За $1.25 присланыхъ напередъ достануть нашй бизнесмены календарь и адвертайзментъ на оденъ цаль широкій въ новôмъ календари. Другй люде рахували-бъ вамъ за такій адверт. колька доларôвъ. Хто хоче дати до календара свою фотографію свои церкви, або братства мусить заплатити за мѣсце яке сей образъ займе и за зроблене образа, котрый потôмъ достане на власнôсть.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Справоздане касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць септемберъ 1900 року.

Ansonia, Conn. Братство св. Петра и Павла	$45.00
Aubarn, N. Y. Бр. св. О. Николая	6.59
Belle Vernon, Pa Бр. Пр. Богородицѣ	23.62
Buffalo, N. Y. Бр. св. Іоана Хрестителя	11.24
Charleroi, Pa. Бр. Сошест. св. Духа	17.63
Christopher, Pa. Бр. св. Андрея	9.10
Edwardsdale, Pa. Лукачикъ Йосифъ	4.45
,, П. Барна	1.40
Eleonora, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	21.24
Elmira Heights, N. Y. Бр. св. Арх. Мих. (авг. и септ.)	16.34
,, ,, И. Руданичь	4.20
Glen Lyon, Pa. Бр. св. Петра и Павла	11:90
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	——
Jersey City, N. J. Бр. св. Петра и Павла	140.68
Jessup, Pa. Бр. св. Петра и Павла	16.49
Lansford, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ	165.63
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Богородицѣ	67.13
Mayfied, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	38.42
,, М. Р. Н. С. (авг. и септ.)	87.26
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	43.00
,, Бр. св. Петра и Павла	33.52
McKeesport, Pa. Члены	10.55
Mahanoy Plane, Pa. Члены	8.22
Northampton, Pa. Бр. Пр. Богородицѣ	58.22
Old Forge, Pa. (авг. и септ.)	7.52
,, ,, Яковъ Корбелякъ	2.80
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	124.50
,, Фекула Василь	70
,, Телехъ Акифтій	1.40
,, Мурдза Денисъ	1.45
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	242.49
,, Бр. дѣвоче (юлій и августъ)	3.45
Plymouth, Pa. Бр. св. Петра и Павла	35.69
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія Вел.	43.55
Kohne, Pa. Бр. св. Спаса	13.30
Sayre, Pa. Бр. Благовѣщеня Пр. Бог.	18.16
Scottdale, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	6.30
Scranton, Pa. Бр. св. Иліи Прор.	20.05
Shamokin, Pa. Бр. св. Кир. и Мет.	107.47
,, Бр. св. Йосифа	15.30
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	39.21
Soldier, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	4.20
St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богор.	36.94
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	40.80
Syracuse, N. Y. Бр. св. АА. Петра и Павла	23.07
Trauger, Pa. Бр. св. Петра и Павла	17.50
,, Бр. св. Іоана Хрестителя	32.75
Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	14.10
,, Бр. дѣвоче	3.70
Waterbury Conn. М. Р. Н. С.	——
West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог.	18.10
Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителей	9.06
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	37.05
New Kensington, Pa. Бѣдникъ П.	4.20
С. Бурдзякъ (Philadelphia, Pa.)	1.45
New York, N. Y. Яхвякъ Иванъ	3.05
Carnegie, Pa. В. Вислоцкій	2.00
Cleveland, O. Т. Сѣракъ	3.50
Minersmills, Pa. М. Дмитерчикъ	2.00
Разомъ:	$1777.99

Станъ касы »Союза« зъ днемъ 31. септембра б. р. такій:

Було въ касѣ	$7262.32
За септемберъ	1777.99
Доходу:	$9040.31
Розходу:	985.00
Остае въ касѣ:	$8055 31
Зъ того депозитôвъ є:	$2162.54
Фондъ желѣзный	5520.85
Фондъ розпорядимый	371.92

Д. Пирчь
секретарь

Квитъ.

Симъ посвѣдчаю, що одержавъ-емь зъ касы »Р. Н. Союза« посмертну запомогу по моѣй женѣ Анастазіи въ сумѣ $300. За такъ скоре выплачене складаю урядови »Союза« щиру подяку.

McAdoo, Pa. 3 окт. 1900.

Микола Олекса.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Андрѣй Янковичь,
Лешко Цѣркотъ.

Типы хиньскихъ христіянъ, котрыхъ (пôсля тверджения часописей) тысячѣ втратило житє и майно зъ рукъ боксерôвъ. Подозрѣвали ихъ о прихильнôсть и тайнй зносины зъ чужинцями, проте нищено и мордовано всѣхъ безъ пощады.

Переглядъ тыждневый.

На двохъ для насъ важныхъ точкахъ кипить теперь сильно выборча борба: — тамъ далеко въ старôмъ краю и въ прибраной нашôй вôтчинѣ — Америцѣ. Борють ся малй зъ великими, вызыскуванй зъ вызыскуючими...

Вправдѣ, для многихъ та борба е мало значучою и перейде незамѣтно, а однакъ мае она велику вагу, бо рѣшае о власти, доли и хлѣбѣ многихъ. Тамъ ходить о послôвъ, заступникôвъ народу; ту о найвысшого урядника въ державѣ, але такъ тамтй, якъ и сей можуть много доброго и злого зробити, бути прихильными правдѣ або кривдѣ ..

Зъ старого краю надходять вѣсти о горячковôй передвыборчôй роботѣ. Читаемъ вôдозвы рôжныхъ комітетôвъ, змаганя прерôжныхъ партій, подвиги народу и пануючихъ одиниць. Всѣмъ причувають ся слова цѣсаря, що сей выбôръ есть остатнымъ конституційнымъ средствомъ и всѣ комбѣнують, накручують на свою користь.

Пониженый и перетяженый податками нарôдъ прагне полекшѣ, чекае спасенной змѣны, рушаесь и не тратить надѣи. Въ многихъ однакъ околицяхъ краю чути о арештованяхъ, заборонѣ вѣчь, о переслѣдуваню народныхъ аґітаторôвъ и т. п. Взагалѣ можна припускати, що симъ разомъ поплыве невинна хлопска кровця, якъ за часôвъ графа Баденього.

А що-жь дѣе ся въ Америцѣ где есть больша воля, лучшй права? Ту видно до сего часу лишь вплывъ долярôвъ, скажену аґітацію двохъ величезныхъ партій, републиканьскои и демократичнои а такожь дивна апатія и знеохочене працюючого народу до всякихъ выборôвъ. Выходить се на корысть капиталістôвъ, бо они тымъ певнѣйше, скорше побѣдять.

Сими днями сильно взяла ся до дѣла партія републиканьска: розôслала по краю найлучшихъ аґітаторôвъ, позавязувала множество передвыборчихъ комітетôвъ и зарядила 700 зборôвъ на оденъ день по рôжныхъ мѣстахъ. Найбôльше кидають ся сенаторъ Depew и віце президентъ Roosevelt. Того остатного обкидали знову камѣнями въ Ft. Wayne, Ind. дня 10. с. м.

На Англію, котра по варварски обходить ся зъ Бурами въ полудневôй Африцѣ, обурює ся цѣлый свѣтъ. Лордъ Робертсъ показавъ ся горшимъ вôдъ давныхъ Татарôвъ, бо каже забивати невинныхъ людей, палити домы, где полишались самй жѣнки и дѣти, и знущаесь надъ Бурами въ нелюдскій спосôбъ. Найздôбнѣйшій ґенералъ бурскій Де Ветъ, котрого мали всѣ за умершого, жіе и знову бе Анґлійцѣвъ, где попаде.

— **Страйкъ** майнерôвъ въ Пенсильвеніи прибравъ теперь небувалй розмѣры. Капиталісты нѣколи не сподѣвали ся зъ тыхъ чорныхъ бѣдакôвъ, збиранины рôжныхъ народôвъ такого однодушного поступованя. Они смѣяли ся зъ

(Продовжене на другôй сторонѣ).

Зъ рускихъ осель въ Паранѣ.

(Конець.)

— А може панови гервы? — спытала ґаздыня. Я подяковавъ, не знаходячи въ нѣй нѣчо пріемного. „Е, дай спокôй зъ гервою!“ (гервамате, гербата, котра росте въ тыхъ лѣсахъ) — додавъ чоловѣкъ — „лѣпша кава, бо герва, то не примѣрюючи наша вода зô ставу, лише що осолоджена.“ Всѣ присутнй засмѣяли ся, притакуючи тымъ словамъ. Посыпали ся пытаня о старôмъ краю, о нашихъ урожаяхъ, погодѣ, о селѣ, мѣстахъ, колѣяхъ. „Но а якъ-же зъ податками; зъ вôйскомъ?“ — допытують, бо пройшовши самй надзвычайнй змѣны въ кôлькохъ лѣтахъ, припускають, що всьо инше мусѣло ся такожь змѣнити.

— Податки є якъ були, а до войска беруть рекрута. „То ту лѣпше; не знаемо вже того.“ „Кобы лише ту бувъ урядъ и порядокъ!“ То жадане ставлять всѣ кольоністы, яко люде усуспôльненй. (Тамъ комплетна анархія, а поліція яка е, то найгôршй злочинцѣ. Ось недавно мало не убили руского місіонара о. Мартинюка на кольоніи Жанґадѣ, за се що по місіи, рускй наложницѣ опамятавши ся покидали своихъ бразилійскихъ наложникôвъ. Въ тôй справѣ интервеніюе власне австрійскій конзулъ зъ Курітібы. — Увага т вмача.) „Отже чи вамъ ту добре?“ — „Гмъ... теперь вже то не зле, Богу дяковати, але подивѣть ся пане на цвинтарь, спытайте, кôлько ту згинуло, зныдѣло, пропало — то трохи не що десятый зъ насъ жіе ту.“ „А вы ту пане на роботу, чи зъ фахомъ?“ Коли довѣдали ся, що вертаю назадъ, по короткôмъ здивованю, видно було завистъ, а вôдтакъ науки и перестороги. „А нехай но панъ розповѣдять людямъ, що въ Бразиліи тяжко. А безъ гроша нехай нѣхто не ѣде, бо спаршивѣе и згине. Теперь ґрунту дармо не дають! И жаднои роботы на прокормлене.“

Пемо пиво, варене дома, прибули новй гостѣ и розмова сходить на тутейшу політику. „Що менѣ тамъ тй бразилійскй выборы! Нехай бере той або тамтой пенсію зъ касы, але най дороги направить, мосты поладить...“ „Я чувъ въ мѣстѣ“ — вôдзываесь оденъ — „що якъ выберемо доктора (провôдникъ партіи Мараґатôвъ, д-ръ Перейра), то змаже намъ цѣлый довгъ за землю.“ „То само каже и адвокатъ (В. Махадо, провôдникъ партія Пікапавôвъ)“ — засмѣявъ ся другій. „Оть пусте говорене: и такъ не платимо.“ „Якъ то, нѣчо не платите?“ — спытавъ я, знаючи, що кольоністъ повиненъ урядови заплатити за землю, дôмъ и запомогу, разомъ 250 мільрейсôвъ въ шести ратахъ рôчныхъ. „Зъ початку то и декотрый заплативъ, але якъ мы звѣдали ся, що то за урядъ, то нѣхто не платить.“ „А якъ упôмне ся, е на екзекутора способъ!“ — и зô смѣхомъ пôднѣсъ кулакъ въ гору.

Вже стемнѣлось, рѣшивъ емъ ся лишитись на нôчь, щобы ранкомъ пôйти зъ Ґжелею въ дѣвичій лѣсъ (пралѣсъ).

На коротко передъ своимъ вôдходомъ вывѣвъ мене Адамъ зъ кôмнаты, щобы поговорити зô мною самъ на самъ. Вечѣръ бувъ тодѣ безмѣсячный, тымъ яснѣйше блищавъ на небѣ Хрестъ полудневый и Трикутникъ. Зô всѣхъ сторôнъ чути було цикады, выдзвонюючй одностайно, а въ гущавинахъ, на корчахъ, въ около перелѣтали свѣтляники (elateridae), декотрй такъ яснй, що кидали вôдблескъ на близшй предметы. „Чудный вечеръ“ — сказавъ я — унесеный новымъ враженемъ и видомъ. „Але не нашь“ — зôтхнувъ поселенецъ Адамъ. „О чôмже-жь мали мы говорити?“ — спытавъ я по хвили. Я, пане, шляхтичь загоновый, тяжко було выжити зъ родиною на чотырохъ морґахъ, приѣхавъ я отже до Бразиліи... Що вы пане говорили, то для нихъ, щобы хлопы розумѣли, а, що вы менѣ теперь скажете? Що тамъ у насъ? Бо менѣ здае ся, що панъ щось укрываютъ; бо и по що панови було приѣзджати ажь до Бразиліи, такй моря, такій край свѣта? Если панъ по людей приѣхали, я, пане, заразъ готовъ вернути.“ „На правду не розумѣю васъ.“ Вôдтягнувъ мене зъ пôдъ дому, ажь пôдъ пальму и шепнувъ: „Скажѣть пане правду...“

——————

(Слово вôдъ переводчика: — И нашй люде радо вернули бы, бо тужать за рôднымъ краемъ. Але вже пропало. Нехай тамъ орґанізують ся въ руску громаду. Подалисьмо отсей образокъ зъ кольоніи параньскои и очѣкуемо опису рускихъ осель. А теперь скажемо колька слôвъ до нашихъ Русинôвъ тамошныхъ. Есть ихъ досыть значна громадка. Особливо велике руске огнище становить кольонія Прудентополісъ, де на обширѣ 40.000 гектарôвъ середъ вôдвѣчныхъ лѣсôвъ, окремо вôдъ другихъ народôвъ, поселила ся великаньска руска громада въ числѣ шести чи навѣть сѣмохъ тысячь душь. На полудне вôдъ Прудентополісъ лежить друга велика руска оселя — се руске Ріо Кляро — де на обширѣ 30.000 гектарôвъ поселилось збитою масою понадъ пять тысячь Русинôвъ. Тй двѣ найбôльшй рускй оселѣ вôддѣленй е тôдъ себе дикими, незаселеными лѣсами — на десять миль (я не кôльканайцять) въ лініи воздушнôй. Землѣ тй належать ще до уряду (державы) такъ само и землѣ за тыми двома оселями на заходъ не заселенй. Пôддаемо отже нашимъ рускимъ священникамъ въ Паранѣ гадку, чи бы не можна згромаджувати тыхъ параньскихъ Русинôвъ, що е розсыпанй малыми громадками помѣжь другими народами по чужонародныхъ кольоніяхъ, або е бѣдными зарôбниками по мѣстахъ — до тыхъ двохъ найбôльшихъ и близькихъ собѣ осель рускихъ Прудентополісъ и Ріо Кляро, на тй незаселенй дикй землѣ. такъ щобы по можности всѣ Русины були тамъ въ купѣ и творили оденъ рускій повѣтъ. Вправдѣ и другй рускй оселѣ е немалй и не дуже далеко однй вôдъ другихъ и въ сусѣдствѣ недалекôмъ пôдъ Ріо Кляро — якъ нпр. Аґуа Амарелля, де є, здае ся, щось 4.000 Русинôвъ, руска часть кольоніи Люцены зъ 3.000 Русинôвъ, о кôлька миль вôдъ Аґуа Амареллѣ на полудне; Жанґада зъ 1.000 Русинôвъ, о 14 миль вôдъ Ріо Кляро; Іпіранґа (Ґважувіра) зъ 400 Русинами, дальше приморска оселя Кастеляно зъ 500 Русинами и т. д Особливо-жь конче бы згромадити до Прудентополісъ и Ріо Кляро тыхъ Русинôвъ, котрй не мають землѣ и е робôтниками по мѣстахъ. Въ тôй цѣли може бы заложити запомоговый шпихлѣръ въ Прудентополісъ и Ріо Кляро, куды бы загосподарованй вже нашй поселенцѣ зъ тыхъ двохъ осель складали збôже, фасолю и т. д. яко запомогу для тыхъ бѣдныхъ Русинôвъ зъ мѣстъ, котрй бы хотѣли осѣсти коло нихъ въ сусѣдныхъ лѣсахъ, щобы мали живнôсть до свого хлѣба.

Держава чей бы позволила осѣдати имъ въ сусѣдныхъ незанятыхъ лѣсахъ. На всякій случай пôддаемо се пôдъ розвагу нашимъ Русинамъ зъ тыхъ двохъ великихъ осель.)

Галичина — Коломыя — вересень 1900.

Я. Суходольскій.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Wednesday by the Svoboda Publ. Co., 112 Jones Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ »Р. Н. Союза«, выходить що тыждня въ Середу и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
„ „ „ оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ	$3.00

Оплачувати газету треба всегда зъ горы (напередъ).

Адресъ:
„SVOBODA“
112 Jones Str. — OLYPHANT, Pa.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офісѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнй грошей достати.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Увага.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Alex Szlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ покривдженый вôдъ котрого зъ урядниковъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:
REV. A. BONCZEVSKY, 10 May str.
Ansonia, Conn.

(Продовжене зô стороны першои.)

почятку зô всего, за те теперь напавъ ихъ великій страхъ. Роблять вже всякй уступства, пôдвысшають платню о 10 процентъ, знижають цѣну пороху и т. п. лишь не хотять узнати уніи. Боять ся еи гôрше чорта, бо пôзнали, що она робôтниковъ лучить, — а въ лучности ихъ непоборима сила.

Всѣ страйкуючй заховують ся дуже спокôйно и розважно, лишь мѣсцями, где ихъ хотять взяти пôдъ ноги, рушать ся, мовь збудженый велитъ и тогды дають ся чути выстрѣлы и зачинае плысти людска кровь. Такъ стало ся въ Гейзелтонъ дня 10. с. м. Слугами и шпіґунами богачôвъ роздроченй майнеры злапали за оружіе, а наслѣдкомъ того було се, що оденъ чоловѣкъ зôставъ забитый а 29 раненыхъ. Того самого дня вôдбувъ ся величезный зъѣздъ и демонстранція угльокопôвъ въ Скрентонъ, Па. пôдъ проводомъ президента Mitchell-a и его помôчниковъ. Рѣшено тамъ вôддати справу залагодженя страйку унійнымъ урядникамъ и конвенціи майнерôвъ, котра вôдбулась 12. и 13. с. м., въ котрôй взяло участь около 1000 людей. Мѣжь делеґатами майже половина була чужинцѣвъ т. е. Русинôвъ, Литвинôвъ, Словакôвъ, Полякôвъ и другихъ. Делеґаты выбрали комітетъ, котрый мае зажадати вôдъ властителѣвъ копалень: признаня юніи, зниженя цѣны кеґа пороху на $1.50, пôдвызшеня платнѣ о 10 проц., двотыжневои пейды, допущеня представителя майнерôвъ при важеню угля и зниженя ваги тоны угля зъ 3600 на 2240 фунтôвъ. Если компаніи на се не згодять ся, то кажуть, що и майнеры при мягкôмъ углю застрайкують.

Хинскій цѣсарь не хоче ще вернути до Пекину — боить ся чужинцѣвъ. Переговоры покоевй ще не почались.

До дѣла братя!

Кождый се знае, що жите нашого народу въ старôмъ краю, пôдъ кождымъ взглядомъ дуже прикре. У всѣхъ трохъ державахъ, въ котрыхъ Русины живуть, приходить ся имъ терпѣти не лишь вôдъ самыхъ правительствъ, пôдъ котрыхъ рукою они знаходять ся, але и вôдъ »добрыхъ« сусѣдôвъ. Нашй народолюбцѣ уживали рôжныхъ средствъ для полѣпшеня долѣ руского народа, але вкôнци пріишли до переконаня, що тутъ жаднй пôвередства не поможуть, але що одинокимъ выходомъ зъ сего прикрого положеня є злучене всѣхъ Русинôвъ въ одну самостôйну державу зъ порядками на скрôзь демократичными.

Гадка ся зъєднуе собѣ чимъ разъ больше приклонниковъ посередъ руского народа, а послѣдними часами цѣлѣ рускои молодежи (въ числѣ 500 особъ) зôбранои у Львовѣ, не лишь заявивъ ся такожь за сею гадкою. але поставивъ еѣ за цѣль своего житя. Що жь мы на се американьскй Русины? Чи мы можемо бути на се обоятными? Нѣ. Мы, яко частина великого и славного руско украиньского народа мусимо такожь приложити цеголку до сего великого дѣла, бо хотяй теперь на вôльнôй земли живемо, однакъ не смѣемо забывати Матери, котра насъ породила, нѣ нашихъ братôвъ, що у неволи.

Мое предложене есть, щобы заложити тутъ въ Америцѣ народну касу, зъ котрои можна-бъ пôдпирати всякй змаганя до самостôйности нашого народу. Такй касы мають вже Словаки, Поляки и другй народности. Поляки пр. мають въ своѣй касѣ вже сотки тысячь долярôвъ, только мы Русины не маемо ще нѣчого. Вправдѣ були и суть примѣры, що и мы Русины воодушевляли ся и послали пару долярôвъ на цѣли народнй до старого краю, але того все ще не досыть. Мы мусимо старатись о тое стало — стало збирати датки на таку цѣль и при всякôй нагодѣ ширити гадку о потребѣ такои касы для насъ. Въ кождôмъ рускôмъ домѣ, въ кождôмъ сторѣ и готелю, ба, навѣть по церквахъ могли бы бути маленькй скриночки для збираня жертвъ на тоту святу цѣль. Кромѣ сего наша орґанізація »Руско-Народный Союзъ« повинна бы ся причинити до сего и кождый членъ повиненъ бодай одного цента мѣсячно на тую цѣль дати. Такъ роблять примѣромъ словеньскй и польскй орґанізаціи. Сю справу урядъ »Союза« повиненъ пôддати пôдъ голосоване всѣхъ членôвъ и я певный, що они охотно пристануть на тое.

Братя! насъ въ Америцѣ теперь 200—300 тысячь. Єсли-бъ лишь десята часть, то есть 20 тысячь людей офѣрували мѣсячно одного цента — мы зôбрали бы що мѣсяця $200.00, а за рôкъ 2,400 долярôвъ! Скôлько-то доброго можна-бъ зробити за сй грошѣ! Лишь до дѣла братя, не спѣть, проснѣть ся, та познайте що мы не найгôршй, та що насъ не мала горстка а звыжь 30 міліонôвъ, то есть майже половина стôлько людей, скôлько жіе въ цѣлыхъ Злуч. Державахъ. Мы можемо, мы повинны, мы мусимо мати свою власну руску краину, въ котрôй не Нѣмець, не Москаль, не Мадяръ и не Полякъ, але Русинъ буде панувати. А коли здвигнемо велику и вôльну руску державу, безъ хлопа и безъ пана, тогды не будемо тулятись по заморскихъ краинахъ мовь сѣ сироты бездомнй, але вернемо назадъ до нашого руского краю, до нашои рускои хаты, бо въ своѣй хатѣ своя правда и сила и воля!

Лишь до дѣла Братя!

а.

Дальше справоздане зъ жертвъ зложеныхъ на „Р. Н. Д. Еміґраційный въ Америцѣ.“

Братство св. Арх. Михаила въ Шамокинъ, Па. зложило и надôслало $22.00, а то:

	цнт.
Павло Котачинкъ	50
Кондратъ Котачинкъ	50
Стефанъ Подубывскій	50
Илія Полянскій	50
Теодоръ Ворганъ	50
Андрей Дубецъ	50
Фільо Ватрога	50
Тимко Гасюга	50
Михаилъ Лазоринъ	50
Иванъ Бурякъ	50
Николай Федорчакъ	50
Теофиль Копыстяньскій	50
Димитрій Вислоцкій	50
Василь Гудакъ	50
Василь Феленчакъ	50
Стефанъ Дудра	50
Стефанъ Янчаръ	50
Семанъ Глова	50
Василь Пиртко	50
Юрій Ференцъ	50
Василь Глова	50
Костьо Татусько	50
Иванъ Мельникъ	50
Емиліанъ Мацѣйовскій	50
Михайло Ревакъ	50
Иванъ Юпакъ	50
Василь Цовбанъ	50
Иванъ Челакъ	50
Антоній Родакъ	50
Максимъ Вепріновичь	50
Сильвестеръ Ярощакъ	50
Яцко Гончакъ	50
Андрей Дудякъ	50
Войтѣхъ Ґвудъ	50
Софронъ Ватранъ	50
Андрей Страхоцкій	50
Илія Слота	50
Василь Малинякъ	50
Иванъ Богускій	50
Иванъ Кузмичь	50
Теодоръ Соколъ	50
Иванъ Єзуско	50
Афтанъ Дубецъ	50
Мойсей Демчко	50
Разомъ:	$22.00
Бр. св. Кир. и Мет. въ Шамокінъ, Па. зложило и надôслало квоту	32.00
Петро Ярема, зъ Ню Йорку	25
Разомъ:	$54.25
Попередно зъ перенесеня	303.25
До теперь зложено разомъ	357.50

Треба-бъ бути безъ серця, щобъ не вôдчути того неразъ тяжкого положеня, въ якôмъ находять ся нашй нещаснй еміґранты, и якъ они въ »касел-ґардѣ« благають помочи у чужихъ аґентôвъ (часто жидôвскихъ) котрй звычайно тогды приходять зъ помочію якъ зобачуть пару долярôвъ въ своѣй долони. Нашихъ еміґрантôвъ, що приѣхали безъ цента тай безъ адресы до кого небудь въ Америцѣ, часто навертають до краю, а часто черезъ тое, що не вмѣли добре вôдповѣдати на пытаня, задаванй имъ урядомъ еміґраційнымъ. Тамтого мѣсяця одну жену зъ маленькою дитиною урядъ рѣшивъ завернути до краю и поноже черезъ 6 днѣвъ дитина була въ великôй задусѣ и не мала добре чимъ поживити ся, то захорувала и умерла. Наше товариство приватно въ августѣ и въ септембрѣ выдобуло 15 еміґрантôвъ зъ »касел-ґарды«. Ажь буде отвореный нашь Дôмъ Еміґраційный, доперва тогды буде нашь аґентъ мати вольный вступъ до »касел-ґарды« кождои хвилѣ и доперва тогды буде можна цѣлковито приходити зъ помочію нашимъ нещаснымъ еміґрантамъ. То жь еще разъ просимо всѣ нашй братства и всѣхъ американскихъ Русинôвъ чимскорше надсылати жертвы и вступати въ члены нашого товариства, бо часъ отвореня Дому Еміґраційного теперь залежить не вôдъ комітету, але вôдъ всѣхъ америк. Русинôвъ.

Обомъ пов. братствамъ шамокіньскимъ, що помимо страйку такой не забули о Домѣ Еміґр. и надôслали такъ поважнй жертвы, складаемо щиру подяку и надѣемо ся, що и прочй братства и Русины поспѣшать ся теперь и надôшлють жертвы.

Два разы больше дае той, хто сейчасъ дае.

Джерзи Сити, Н Дж 13. октоб. 1900.

За комітетъ товар. »Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ« :

О. Н. Пôдгорецкій
предсѣдатель.

Иванъ Парилякъ, касіеръ.
К. Кирчôвъ секретарь.

На шкôльный фондъ!

Черезъ о. М. Стефановича прислали:

1) На крестинахъ Ваня Крайняка въ Wick Haven, Pa. зложили:

Иванъ Ячичакъ	$1.00
Пантал. Журавъ	50
Василь Монѣта	50
Антоній Гащицъ	50
Юрко Карлякъ	50
Ваньо Кащакъ	50
Петро Голодъ	5
Ваньо Крайнякъ	25
Теодозія Голодъ	15
	$4.15

2) зъ пушки, приготованои на ту цѣль въ домѣ приходскôмъ въ Пітсбурґъ, Па., выплынуло 7.55

3) Надвышка зъ сумы, яку делеґаты »Р. Н. С.« зложили на высылку фотографій . . 1 80

4) Зъ розпродажи блокôвъ . . . 70

Разомъ	$15.20
Вже квітована сума	152.76
Фондъ шкôльный выносить	$166.97

Просимо не забувати! За прислане сердечно дякуемо!

Ант. Бончевскій, касіеръ.

Дописи.

Зъ Elmira, N. Y.

Избавивъ я ся клопоту зъ тою дописею до 35 ч. »Свободы«. Люде кривлять ся и гнѣвають ся, що я подавъ малу суму нашои народности у нашôмъ мѣстѣ, а то гнѣвати ся нема за що, бо що правда то не грѣхъ, тай я тамъ нѣчого злого не повѣдавъ, анѣ никого не ганьбивъ.

Братя Русины я ще разъ свое бесѣдую, що намъ бы треба списати нашъ весь народъ, бо такъ якъ теперь то мы ся не знаемо и дуже зле ґаздуемо. Єсть насъ дякувати Богу спора тутъ купка а въ орґанізаціяхъ заледво оденъ зô 100 стоить. А чому такъ? Тажь тутъ нѣхто не мае маєткôвъ, анѣ навѣть кавалка землицѣ якъ въ старôмъ краю, бо хочь землѣ въ Америцѣ богато, але мають еѣ не бѣднй люде, але капіталісты-міліонеры, а робôтный чоловѣкъ не мае ничь. Чому-жь собѣ не помыслите братя що буде зъ вашими женами а дѣтьми коли поумираете а анѣ до братства анѣ до орґанізаціи належати не будете?

Писавъ я перше, що треба бы по 5 центôвъ вôдъ душѣ на тотъ списъ колектутати и вже чую, що дехто противъ того „кикуе“ хочь еще ничь нема. А чи подумавъ ты собѣ брате, що якъ бы 300 тысячь Русинôвъ дали по 5 центôвъ, то зъ того зробила бы ся сума $15.000, зъ котрою можна бы неодно добре зробити, а якъ бы дали по 10 цент., то було-бъ ще бôльше, бо $30.000 а за тй грошѣ можна бы одну велику школу поставити, нашй дѣти по руски учити, бо такъ якъ теперь, то встыдъ и ганьба. Рускй дѣти по анґлійски, по польски, по словеньски, по мадярски знають, а по руски нѣтъ.

Або подумайте собѣ таку рѣчь. Майже кождый нашь чоловѣкъ, хочь не піякъ, пропие якихъ 50 центôвъ на мѣсяць, значить всѣ Русины въ Америцѣ пропють на мѣсяць 150 тысячь долярôвъ на рôкъ міліонъ и 800 тысячь долярôвъ!!

Братя и сестры! лишь едности и любови взаимнои намъ треба, а тогды мѣсто обергати сй нашй грошѣ на піятику, мы могли бъ за оденъ рôкъ не тôлько списъ всѣхъ Русинôвъ въ Америзробити, але такожь довги зъ всѣхъ церковь американскихъ посплачувати, всюды школы позакладати и одну высоку руску школу и до старого краю на народнй цѣли пôслати и дôмъ еміґраційный мати, фондъ для бѣдныхъ рускихъ школярѣвъ мати и дѣти нашй до высокихъ школъ посылати, а прійде страйкъ або безроботе людямъ запомогу дати и много — много другихъ пожиточныхъ рѣчей зробити.

Той самъ.

Мôй годинникъ.

(Поучаюча маленька историйка Марка Твейна.)

Мôй красный новый годинникъ ишовъ собѣ пôвтора року, анѣ не спѣшивсь, анѣ не опôзнявъ ся, анѣ нѣяка частина машинеріи не зломалась, анѣ нѣколи не станувъ. Я вкôнци набравъ пересвѣдченя, що мôй годинникъ въ показуваню часу и годинъ є непогрѣшимый, а будова его тѣла и костій, просто незнищима, вѣчна.

Але разъ забувъ я его накрутити и вôнъ вечеромъ перестав̌ъ ити. Мене се засмутило, якъ коли-бъ сей марный выпадокъ бувъ недвозначнымъ вѣщуномъ и передтечею нещастя. Але мало помалу вернула моя веселôсть. Накрутивши свôй годинникъ и уставивши вказôвки на хибивътрафивъ, я прогнавъ вôдъ себе усѣ забобоннй прочуваня.

Другого дня вступивъ я до склепу першого годинникаря, щобы уставити вказôвки на моѣмъ годиннику докладно пôсля часу.

Властитель склепу взявъ менѣ годинникъ зъ руки и ставъ забиратись уставити вказôвки. Вôдтакъ сказавъ:

— Вôнъ спôзняе ся о чотыры мінуты. Треба посунути реґулятора на передъ.

Я пробовавъ здержати его вôдъ того — пробовавъ выложити ему, що годинникъ иде зовсѣмъ правильно. Але дармя! тота капустяна голова въ людскôй подобѣ усе видѣла одно, що годинникъ опôзнявъ ся о чотыри мінуты та що треба реґулятора посунути трошечки на передъ — а хочь я въ тревозѣ тупцявъ довкруги него и благавъ его, щобы лишивъ годинникъ въ спокою, вôнъ таки, холоднокровно и жостоко, сповнивъ свое огидне дѣло.

Мôй годинникъ почавъ спѣшити ся. Зъ кождымъ днемъ спѣшивъ усе бôльше. Въ першôмъ тыждни захорувавъ на сильну пропасницю. По уплывѣ двохъ мѣсяцѣвъ вôнъ полишивъ усѣ часомѣры мѣста далеко позаду себе, перегнавши календарь де-що бôльше якъ о тринацять днѣвъ. Такимъ чиномъ вôнъ опинивъ ся вже въ падолистѣ и радувавъ ся снѣгомъ, коли тымчасомъ ще жовтневе листе шелестѣло на вѣтрѣ.

Я занѣсъ его до годинникаря, щобы зреґулювавъ.

Той запытавъ мене:

— Чи вôнъ бувъ уже коли въ репараціи?

Я вôдповѣвъ:

— Нѣ! Славити Господа, нѣколи ще не потребувавъ репаратуры.

Зъ очей годинникаря засьяло злобне вдоволене. Вôнъ швиденько отворивъ годинникъ, хопивъ побôльшаюче скло, заложивъ на око, зыркнувъ у середину машинеріи и сказавъ:

— Его треба конче вычистити, насмарувати, а кромѣ того ще й зреґулювати. Будьте ласкавй, потрудѣть ся сюда за тыждень.

Вычищеный, насмарованый мôй годинникъ ишовъ такъ поволеньки, що цокавъ неначе дзвоновй годинники. Я почавъ утрачувати поѣзды зелѣзничй, приходивъ запôзно на всѣ умовленй сходины, не застававъ уже обѣду. Мôй годинникъ продовжувавъ три днѣ термінôвй на чотири и черезъ те треба було вексль протестувати. Мало помалу я поплывъ назадъ у вчерашный день, вôдтакъ у позавчерашный опôсля въ тамтой тыждень, а поволеньки я вже прийшовъ до свѣдомости, що я самъ одинъ якъ палець блукаю въ позатамтôмъ тыждни, згубивши зъ очей цѣлый свѣтъ.

Пôйшовъ я знову до годинникаря.

Вôнъ — таки при менѣ — цѣлкомъ розôбравъ годинникъ, а потôмъ сказавъ:

— Цилиндеръ, бачите „спухъ.“ Але не журѣть ся, за три днѣ я зредукую его назадъ до нормального обему.

Пôсля тои операціи ишовъ годинникъ „пересѣчно“ добре — але тôлько й усего. Половину днины ишовъ вôнъ мовь злоба въ людскôй подобѣ и попадавъ у таке зяпане, крехкане, пчихане, сякане и хропѣне, що я середъ того гармідеру не мôгъ чути своихъ власныхъ думокъ. Якъ довго се тревало, не було въ цѣлôмъ краю другого такого годинника, що потрафивъ бы бувъ утяти таку штуку. Але решту дня вôнъ опôзнявъ ся и марнувавъ такъ богато часу, що всѣ годинники, якй вôнъ бувъ перегнавъ, знову на здоганяли его. И такъ вôнъ по уплывѣ двацять и чотырохъ годинъ ставивъ ся вкôнци зовсѣмъ точно въ свою пору на свое мѣсце. Взагалѣ показувавъ вôнъ пересѣчно докладный часъ и нѣхто не мôгъ сказати, щобы вôнъ зробивъ щось бôльше або менше, якъ свôй обовязокъ.

Але у годинника докладный часъ пересѣчный есть лише сумнѣвною честнотою — тому-то я занѣсъ сей инструментъ до иншого годинникаря.

Той сказавъ:

— Пружина пукла.

На се я высказавъ свою радôсть, що не лучило ся щось ще гôршого. Правду сказавши, я не мавъ и поняття, що се таке пружина, та менѣ маркотно було показуватись незнайкомъ передъ чужою людиною.

Зрепарувавъ вôнъ пружину. Але годинникъ — що зыскавъ въ одномъ напрямѣ, то стративъ у другôмъ. Вôнъ хвилю йшовъ а знову хвилю стававъ, потому знову пускавъ ся на хвилю, знову стававъ, и такъ дальше, а при тôмъ перестанки выбиравъ собѣ пôсля вподобы. Та й ще за кождый разъ, коли розôгнавъ ся до ходу, дававъ штовханця, немовь при выстрѣлѣ зъ мушкета. Колька днѣвъ я мусѣвъ ватувати собѣ груди, а вкôнци понѣсъ я свôй годинникъ до иншого годинникаря.

Той розщипавъ его на найдрôбнѣйшй кусочки, вôдтакъ румовище обертавъ пôдъ своимъ скломъ то сюда то туда, а вкôнци сказавъ:

— Здаеть ся, тутъ цѣле лихо въ головнôмъ колесѣ.

Зрепарувавъ вôнъ годинникъ и пустивъ его напово въ рухъ. Теперь вôнъ робивъ уже свое дѣло добре, кобы лишь не одно, що по кождыхъ десятьохъ мінутахъ вказôвки счѣпляли ся нѣбы ножицѣ и вôдъ тои хвилѣ маширували вкупѣ. Найвѣковѣйшій чоловѣкъ въ свѣтѣ не потрафивъ бы при такôмъ годиннику означити: де голова а де хвôстъ поры дня — и такъ менѣ не осталось нѣчо иншого, якъ знова нести свôй годинникъ до репараціи.

Тото індівідуумъ сказало:

— Кришталъ увôгнувъ ся та й ланцюхъ помотавъ ся. Ба добре бы було и на частину верху дати легкй золѣ.

Зладивъ вôнъ усе те — и вже мôй годинникъ робивъ свое дѣло зовсѣмъ бездоганно, ко-

Troy, N. Y. 2. октобра.

Пречесна Редакціо!

Давно вже зъ нашого кутика не було звѣстки въ »Свободѣ«, бо по правдѣ сказати и не було ничь такого цѣкавого, чимъ могли-бъ другй интересоватись. У насъ народъ робить несогôрше, по пейдѣ, якъ и всюды красно, або и не красно забавляють ся, якъ хто може и хоче; до братства св. О. Николая нале, жить бôльше, якъ 60 людей а богато ще богато ходить люзомъ; до »Союза« маленька кушка, бо кажуть, нащо менѣ платити, або то я потребую грошей, якъ вмру, або то я вже остатный, щобъ мене на похоронъ не стати — тай щобъ по моѣй головѣ люде водили ся за чубы за мои грошѣ! Отъ такй речи балакае собѣ, хоть хрещеный, але на свое нещасте темный народъ. Вже то найбôльше клопоту мы маемо зъ нашими дѣвчатами. А есть ихъ ту немале число. Буде всѣхъ въ South Troy, West Troy и въ Cohoes бôльше, якъ сотка. До братства, котре зъ великою бѣдою склеило ся належить ледви якихъ двайцять, а прочй встыдають ся — здае ся свои власнои темноты. А намъ такъ треба свѣтла — ясного свѣтла та не скоро оно у насъ засіяе!

Минувшого тыждня умерло въ тутейшôмъ шпитали двое дѣвчатъ — на тифойдъ. Та страшна хороба вже дуже много жертвъ забрала въ нашôмъ мѣстѣ.

Звѣсно — нашй дѣвчата роблять по фабрикахъ найподлѣйшу роботу, найбôльше ихъ робить по рексовняхъ, перебирають вôдпадки вонючй и лахи. Зъ того робить ся великій сморôдъ дѣвчатиско не зъѣсть добре, о кавалку сухого хлѣба робить цѣлый день, напе ся воды зъ ледомъ, а вода ту дуже погана — отъ и готова хороба. Тй двѣ дѣвчины, що померли называли ся: Анна Мигалякъ зъ Рябого и Текля Майхричь зъ Святковки. Обѣ небôжчки не мали за що поховати ся. Добрй люде зложили по колька центôвъ на бѣдный похоронъ. Чому не мали? Бо и недавно приѣхали до Америки, а якъ мали якй центы то выслали до краю. Нашь чоловѣкъ вреџѣ прійшовъ ту на те, щобъ заробити центы и выслати ихъ до краю. А якъ кого хворôть нападе тай якъ хто, борони Боже, умре, то робѣть собѣ люде зô мною що хочете! Навѣть на улицю выкиньте! Якъ вмре хто бѣдный, значить той, що всѣ центы выславъ до краю, тогды зачнуть нашй люде шкробати ся въ голову и бѣгати по пурмайстрахъ. щобъ мѣсто на свôй коштъ поховало. Та нѣбы зводки? Якимъ правомъ? Чи той хлопъ, або та дѣвка платили податки, щобъ ихъ мѣсто ховало? Але нашь чоловѣкъ вже зъ роду жебракъ, привыкъ въ житю жебрати и вмирае жебракомъ. Американцѣ глузують надъ нами. поневѣряють насъ, а мы собѣ байдуже; намъ выстарчить наше жебрацтво! А чейже;жь и мы якйсь люде. Чи нѣ?

Громадянинъ.

Кумъ Грицъ и Василь.

Василь: — Якъ то вы менѣ, кумцю, тамтои недѣлѣ казали, що ту такъ само якъ въ Галичинѣ, перепроваджують ся всякй выборы насильствомъ и пôдкупствомъ?

Грицъ: — Насильствомъ нѣ, але пôдкупствомъ гей... Гдеякй богачѣ сыплять міліонами, щобъ перепертн выбôръ прихильныхъ собѣ людей. И доказують свого; зачувати, що сей выбôръ президента буде стояти колькадесять міліонôвъ долярôвъ. Въ Америцѣ нема выборôвъ безъ пôдкупства.

Вас.: — А кольки бы ихъ кололи! Тажь се лотровство и ошука. Оно властиво выходить на таке, що въ Америцѣ грошѣ выбирають, грошѣ суть выбираными и грошѣ рядять. Все и всѣ суть невôльниками гроша.

Гр.: — Такъ, а не инакше. Не забувайте однакъ, що люде сотворили того ворога, грошѣ, и люде можуть ихъ знести; лишь люде суть причиною свого горя, але они можуть такожь змѣнити его на щасте. А знаете чому они тримають ся такъ того перестарѣлого порядку?

Вас.: — Чому нѣ, — бо еще недостиглй, зеленй, темнй. Найлѣпше хоче зробити редакторъ »Свѣта«. Вôнъ не бажае вже нѣчого мати зъ людьми до дѣла и муфуе ся на якусь планету Марсъ.

Гр.: — Хто вамъ такихъ дурницъ наговоривъ?

Вас.: — Нѣхто менѣ не наговорювавъ; я самъ вычиталъ таке въ 24. ч. »Свѣта« зъ дня 26. октобра с. р. Тамъ редакторъ кидае ся сравно на всѣхъ людей (а найбôльше на гилицко руске духовеньство въ Америцѣ и о. Н. Дмитрова) та дае выразно до зрозуменя, що вже недовго буде въ Олдъ Форджь, описуе докладно способъ якъ достатись на Марсъ, а врештѣ зъ великою помпою пише пращальный стихъ. Впрочѣмъ я маю той »Свѣтъ« при собѣ, можете прочитати и переконатись, боюсь лишь, щобъ и вы не схотѣли вôдлетѣти на той якійсь Маршъ чи Марсъ, бо зъ кимъ я тогды буду бесѣдовати?

Гр.: — (бере газету до руки и читае): »Ученый Нѣмець Гансвиндъ, выдумавъ и зробивъ такій ваґонъ, въ котрôмъ можна поѣхати на Марсъ. Чоловѣкъ сѣдае собѣ выгодно до того ваґону, а що вôнъ мае постать кулѣ, то другй вкладають ваґонъ до величезнои арматы, стрѣляють и мудренный выходъ летить зъ своимъ »изобрѣтителемъ« на выжше згадану планету.

Вас.: — А що не казавъ я? моя правда. Шукайте, тамъ еще бôльше знайдете.

Гр.: — Спытайте ся впередъ редактора »Свѣта« звѣдки вôнъ возьме такои каноны? Найлучшй и найновшого вынаходу каноны не несуть дальше якъ кôльканайцять анґлійскихъ миль.

Вас.: — А що мене се обходить, вôнъ хоче такъ летѣти, то нехай тымъ и клопочесь.

Пôдслухавъ Чалый.

бы знову не одно. Вôдъ часу до часу вôнъ, потрудивши ся якихъ вôсѣмъ годинъ спокôйно, нагле зашурнить цѣлымъ нутромъ своимъ, почне бзенѣти, мовь пчола, а вказôвки вертять ся, лѣтають такъ скоренько, що годѣ не втратити до крыхты вѣру въ ихъ идентичность, и они здають ся вже лишь делікатными паутинемъ по-надъ циферблятомъ годинника. Они перестрибали найблизшихъ двацять и чотыри годинъ за якихъ пѣсть до сѣмь минутъ а вôдтакъ зъ гукомъ спинили ся.

Зъ тяжкимъ болемъ серця пôйшовъ я въ конци до одного годинникаря и приглядѣвъ ся, якъ вôнъ розбиравъ мôй годинникъ. Середъ того ставъ я готовитись до острои переналки зъ нимъ, бо справа почала вже ставати дуже поважною. Годинникъ коштувавъ мене первѣстно двѣста доляровъ, а за репаратуры заплативъ я уже, думаю, два або и три тысячѣ.

Коли я такъ ждавъ и приглядавъ ся, пôзнавъ я въ годинникари свого старого знакомого — колишнего машиниста на паровôмъ корабли, и то машиниста не конче здалого.

Старанно розслѣджувавъ вôнъ усѣ часточки годинника, точнѣсенько такъ, якъ робили усѣ инші годинкарѣ, а потôмъ зъ такою самою певностію свого, выдавъ вырокъ.

Вôнъ сказавъ:

— Годинникъ робить за богато пары — — — вы мусите до вентиля безпечности привѣсити ключь трубы Monky!

Я розвалив ему голову на мѣсци и казавъ справити ему похоронъ на мôй коштъ.

НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміґраційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: Mr. John Parylak, 436 East 76 st., New York City, а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

Комітетъ.

— **Пострѣляла** своихъ трое дѣтей а пôзнѣйше себе жѣнка заможного нюйорского горожанина Смида. Припускають, що зробила се въ приступѣ божевôля.

— **Православне** молодече братство въ Нортгамптонъ, Па. розлетѣло ся на чотыри вѣтры. Гдекотрй члены того братства, що такъ ворогували на руску церковь, ганьблять ся теперь сего.

— **Доносять** намъ зъ Канады, що комісіонеръ еміґраційный въ Вінніпеґъ звѣсный W. F. McCreary зрезиґновавъ и кандидуе на посла зъ повѣту Сілъ Кіркъ. Тымчасомъ управляе еміґр. офісомъ Mr. Moffat.

— **Молодый** хоръ въ Jersey City, N. J. зробивъ вже великій поступъ. Видно, що мѣсцевый священникъ и дяко-учитель не жалують свого труду, а дѣти и старшй хористы сходять ся радо на пробы.

— **Въ** стейтѣ Монтана, трафляють ся вже вôдъ теперь частй морозы и метелицѣ. Передъ кôлькома днями замерзла тамъ 19 лѣтна дѣвчина.

— **Выборы** до канадійского парляменту вôдбудуть ся 8. новембра.

— **Власного** вôтця, Йосифа Марцина, забивъ сынъ въ Пачковѣ, шариского комітату на Угорщинѣ. Прійшовъ вôнъ зъ корчмы пяный, а коли отецъ почавъ му докоряти, вхопивъ камѣнь до рукъ и зъ усей силы кинувъ вôтцеви въ голову. Зъ розбитою головою повалився старенькій безъ житя на землю, а сынъ убійця пôддавъ ся самъ въ руки жандармôвъ.

— **Любовь** гôршь кольки, кажуть старѣ люде, и правду говорять. Въ Прешовѣ, на Угорщинѣ перейшовъ недавно на жидовску вѣру капитанъ вôдъ пѣхоты К. Петовскій, а се зъ той причины, що страшно залюбивъ ся въ жидôвцѣ Рыфцѣ...

— **Православне** »Общество взаимопомощи« въ августѣ б. р. знова дало $300 на цареславну церковь въ Ансоніи, Конн. Ось видите пои. читателѣ, якъ газдуе »Общество« тяжко запрацьованымъ грошемъ бѣдного руского робôтника. Члены »Общества« повиннй вже разъ прійти до розуму и ухвалити, щобы грошѣ вы давано зъ касы лишь на запомоги посмертнй и другй потрѣбнй рѣчи, а не на »цареславнй церкви«, прим. въ Ансоніи, Йонкерсъ, Вилксберахъ и т. д., зъ котрыхъ членамъ въ Алегенѣ або Міннесотѣ нема и не буде жаднои корысти. Если Росія хоче на силу будовати тутъ церкви, то нехай царь сыпне зô своеи кишенѣ якій міліонъ рублѣвъ (але вôнъ не дурный), то и буде за що побудовати. Кромѣ сего церкви записанй на епископа православного, отже не суть власностію народа!

— **Нѣмцѣ** и Французы зачинають въ себе запроваджувати фонетичну правопись; въ насъ лишь Русинôвъ не вôльно сего здѣлати, бо москвофілы роблять такій крикъ, що ажь до неба чути.

— **Черезъ** недостачу дерева зачали въ Анґліи будувати домы зъ паперу, а властиво зъ паперовои масы. Въ мѣстѣ Нетлинґъ бôльша часть домôвъ збудована зъ сего матеріялу.

— **До Канады** мае прійти нова секта релиґійна (подôбна до Духоборôвъ), Молокане въ числѣ 2000 душъ. Недавно ихъ три делеґаты, Иванъ Самаринъ, Федоръ Нохрефъ и Пилипъ Тубинъ ѣздили по цѣлôй Канадѣ шукаючи догôдного мѣсця и рѣшили поселитись громадно въ Prince Albert District.

— **При** перешукуваню руинъ знищеного Ґальвестону знайшли трупа 12 лѣтного хлопчины, котрый тримавъ въ обôймахъ кôлька мѣсячне дитя. Капитанъ корабля McCluskey познавъ въ трупахъ своихъ двое дѣтей Очевидно хлопчина хотѣвъ ратувати дитя и такъ заскочила его смерть.

— **Страшна** катастрофа стала ся 9. с. м. въ столичнôмъ мѣстѣ російскôмъ Петербурзѣ. Зôйшло ся тамъ того дня на вôдпусгъ до 5000 народа, а будынокъ, где они ночували, заваливъ ся и побивъ множество людей.

— **„Свѣтъ"** подае зъ не таеною радостію, що дня 30. сентембра б. р. вôдбуло ся посвячене »колоколовъ« (по хлопски дзвонôвъ) въ російскôй церкви въ Вилксберахъ, Па.

— **Коли** бѣднй нашй Русины въ часѣ страйку въ нуждѣ и голодѣ потребують якъ найскоршои помочи матеріяльнои, то редакторъ вôдъ »Свѣта« спокôйно собѣ сидить и дальше морочить голову, цареславнымъ овечкамъ", що лишь „цареславіе россійске" заведе ихъ до вѣчнои щасливости въ небѣ, тай на земли принесе имъ гараздъ и золоту долю. Може бути ся доля и усмѣхнулась бы на хвилю не одному, якъ бы рубльки зô святѣйшого Синода приходили и для всѣхъ вѣрныхъ овечокъ... Та на жаль простый хлопъ ихъ не видѣвъ и не побачить, бо бы для „батюшкôвъ" не выстарчило. Часъ вже людямъ пôзнати хто пріятель, а хто ворогъ!

— **Жена** П. Рябця зъ Dickson, Pa., що выѣхала була зъ якимсь Ковальомъ до Cleveland, O. — вернула назадъ до свого мужа.

— **Зъ** 148 тысячь майнерôвъ лишь 9 тысячь не страйкують. Въ протягу мѣсяця втратили страйкеры близько 5 міліонôвъ, властителѣ копаленъ 4 міл., а властителѣ желѣзницъ 4½ міліона долярôвъ.

— **Д-ръ** В. Сѣменовичь вернувъ по 2½ р. студіяхъ на университетахъ европейскихъ назадъ до Америки и осѣвъ въ Чікаґо. По дорозѣ звидѣвъ вôнъ рускй кольоніи въ Шамокінъ, Мт. Кармелъ и Олифантъ, Па.

— **Сѣмдесятьлѣтный** міліонеръ Даніилъ Бекеръ оженивъ ся въ Ню Йорку зъ 27-лѣтною дѣвчиною Катариною Фаръ!

— **Въ** Мункачевѣ, на Угорщинѣ померъ рускій адвокатъ Алексей Сабовъ въ 52 роцѣ житя.

— **О. Ст. Макарь** вернувъ 10. октобра по 3 мѣсячнôмъ побутѣ въ старôмъ краю назадъ до Mt Carmel, Pa.

— **Шукае** мѣсця Стефанъ Гавлюкъ дяко-учитель, що приѣхавъ недавно зъ краю зъ добрыми свѣдоцтвами. Мешкае въ Jersey City, N. J., 200 Warren Str.

— **Парохію** въ Lansford, Pa. обнявъ о. Ю. Медведскій.

— **На** руки ч. Ивана Париляка и ч. Теодозія Ґаля зложили Русины и Русинки въ Ню Йорку для страйкуючихъ въ Пенсилвеніи слѣдуючй жертвы:

Иванъ Париллкъ	$1.00
Иванъ Малецкій	1.00
Теодозій Ґаль	1.00
Михаилъ Павлякъ	1.00
Титусъ Пейко	1.00
Михаилъ Шийко	1.00
Викторъ Гладикъ	1.00
Михаилъ Ґижа	50
Андрей Лукашикъ	50
Яцко Павликовскій	50
Леонъ Падла	50
Кондратъ Пôдлясковичь	50
Михаилъ Быбель	50
Марта Парагузъ	50
Грицъ Пиртко	50
Симеонъ Ядловскій	50
Олена Смеречнякъ	30
Євфрозка Ґаль	25
Настя Шлянта	25
Марія Быбель	25
Єва Євусякъ	25
Анна Мысливецъ	25
Катарина Дзямба	25
Іосифъ Карлякъ	25
Анна Сенякъ	25
Марія Шута	25
Марія Тузъ	25
Емиліянъ Шпакъ	25
Иванъ Карафанда	25
Николай Бабей	25
Іосифъ Микулякъ	25
Анна Хорватъ	25
Григорій Брода	25
Єва Барна	25
Теодозка Павчикъ	25
Югаска Гудакъ	25
Іосифъ Шмайда	25
Разомъ	$16.80

Всѣхъ грошей прислано доси на нашй руки $86.90; сподѣемось, що Русины не дôткненй страйкомъ будуть и дальше присылати жертвы на сю цѣль до редакціи „Свободы."

— **Ножемъ** проколовъ живôть и выпуствъ кишки Митро Костикъ Михайлови Боберъ дня 7. октобра б. р въ недѣлю коло сальону на Bay Way (Елізабетпортъ), розумѣе ся въ станѣ пянôмъ; Михайла на пôвъ мертвого взяли до шпиталю а Костикъ пôшовъ до „холоднои." Дурному и піякови все „вѣчная память!"

— **Кôлька** богатыхъ и дуже милосердныхъ дамъ въ Бостонѣ, що належать до найперших круґôвъ товариства, завязали кружокъ для ратованя опущеныхъ — не гадайте може що дѣтей нѣ, для ратованя опущеныхъ — котôвъ. Выннайми-ли они гарный будынокъ за мѣстомъ, приняли кôлька служащихъ и збирають опущенй коты або беруть ихъ на стацію вôдъ выѣжджаючихъ за оплатою 25 центôвъ мѣсячно. И знайшли ся такй, що подавали свои коты а закладъ мае ихъ теперь бôльше якъ 1000. Такъ отже знайшли коты своихъ опѣкунокъ, але бѣднй опущенй дѣти волочать ся голоднй и обдертй по улицяхъ и певно не одно зъ нихъ позавидуе — котикамъ...

— **Нова** книжка вышла зъ друкарнѣ »Свободы« пôдъ заг. »Капиталъ и Праця« — коштуе 10 цнт. Книжку сю повиненъ мати кождый рускій робôтникъ.

— **Рускй бизнесмены**, що не хотять дати оголошеня до »Свободы«, нехай не дивують ся, що Русины у нихъ не купують, бо они идуть за тыхъ бизнесменôвъ примѣромъ. Ровно жь нашй братства повиннй дати до »Свободы« имя свого братства, предсѣдателя и секретара, и такожь мѣсце где и часъ коли вôдбувають ся мітинґи. Цѣна за такй оголошеня дуже низька. Пишѣтъ до редакціи а довѣдаэтесь.

— **Аґентами „Свободы"** зъ правомъ колектованя грошей суть:

Стефанъ Калакука, Jersey City, N. J.
Иванъ Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Василь Гришко, Northampton, Pa.
Василь Тылявскій, S. S. Pittsburg, Pa.
Алексій Шаршонь, Shamokin, Pa.
Яковъ Руданичь, Elmira Heights, N. Y.
Петро Г. Рончковскій, Troy, N. Y.
Александеръ Патрошь, St. Louis, Mo.
Г. Дзюбиньскій, Plymouth, Pa.
Левъ Монѣта, Lansford, Pa.
Иванъ Котанчикъ, Welter, Pa.
Кость Поступакъ, McAdoo, Pa.
Дим. Ванько, Ansonia, Conn.
Василь Рудко, Winnipeg, Man., Canada.
Иванъ Сабатъ, Yonkers, N. Y.

Редакція.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Иванъ Демчакъ, сынъ Ивана и Маріи Демчаковъ зъ Шамокинъ, Па. членъ »Р. Н. Союза« ч. гол. кн. 1261, умеръ 2. октобра б. р. Вѣчная ему память!

Вôнъ и она.

Вôнъ: — Где-жь-то панѣ сусѣдка такъ спѣшать?

Она: — Иду вôдшукувати свого медаліону, котрый передъ хвилею на сѣй самôй стежцѣ менѣ загубивъ ся. Була тамъ дуже дорога памятка, — волосе мого чоловѣка.

Вôнъ: — Такъ? — тажь вашь чоловѣкъ еще жіе.

Она: — Жіе, але волося вже не мае.

Вôнъ: — Правда, жѣнки любять часами обскубати чоловѣкамъ ту прикрасу мозґôвницѣ...

Она: — Якъ бы вы були моимъ мужомъ, то въ тôй хвили зробила бымъ вамъ таку операцію.

Вôнъ: — Гмъ, гмъ, якъ бы я мавъ бути вашь, — въ такôмъ разѣ казавъ бымъ собѣ самъ обголити голову...

ДЛЯ НАШИХЪ ДѢТЕЙ.

MAMIE AND ROLAND, THE TWO TRUANTS.

"I hate school!"

The speaker, a good looking, dark haired boy, snapped his book shut as he spoke and leaned pensively upon the desk.

"So do I," came a pretty little voice, and, looking across the aisle, Roland Havens saw Mamie Grey, the prettiest and sauciest girl in school, smiling and nodding at him. "I heard what you said," said Mamie, "and I agree with you. School is a hateful old thing."

"Let's play truant tomorrow."

The words were out of Roland's mouth before he thought, but once having said them he was not going to take them back.

"I'm afraid," said Mamie, looking at him out of the corner of her blue eyes.

"Pshaw, you needn't be!" said Roland. "We can say we went visiting. I will tell the teacher tomorrow that I

"OH, ROLAND!" SAID MAMIE, "I'M SO TIRED."

went to see Sister Sue, and you can tell her you went to spend the day with your grandmother."

Mamie's eyes flashed.

"We can go and gather violets," said Roland. "I know where there's a whole bank of them, blue or indigo and as big as—as—wild roses."

"Is it far?"

"No; only in Hatfield's woods, where we had our picnic last summer. We can start in the morning before 9 and get back by 4 o'clock. They won't say anything to us at home when we bring them all the violets."

The next morning saw a guilty little pair scudding along the paths which led out of the village and trying to avoid observation by climbing the tall fences and walking the other side of the bare hedges.

It seemed so good to be out in the air once more! Roland enjoyed it thoroughly, and Mamie liked it as well as her guilty conscience would permit.

They were the leaders in all the pranks in school, these two children, and when anything went wrong the question was always asked, "Did Roland do it?" or "Was it Mamie Grey's fault?"

Yet neither meant to be naughty, and you may be sure that neither would have gone out that day had they known what trouble the day would bring forth.

"I guess this is where we turned off last fall," said Roland, pointing to two large trees which formed the beginning of a dense woods. In the summer the woods hung thick with green leaves, and a carpet of green lay upon the ground, but now it was bare, and in spots there were muddy pools and bits of marsh.

"Oh, Roland, look, look!" cried Mamie, bending down and brushing back the carpet of dried leaves. "Here is a violet!"

And, sure enough, there it lay, half buried in the ground, yet peeping forth blue and lovely. "And here are others. Oh, dear; oh, dear!"

"Here," said Roland; "put them in my muffler. We will make a bag out of it, so. Then we will fill it with violets."

Deeper and deeper into the woods they went, picking one more violet and ever venturing a little deeper into the blackness.

"What makes it so dark?" asked Roland once, stopping and looking up at the sky through the trees. "Oh, dear," he exclaimed, "it's going to rain!"

"Well, I'm hungry," said Mamie, "and I am going to stop and eat my lunch if it does rain."

So with the drops falling gently around them they sat upon the cold, wet earth and ate their lunch. How good it tasted! There was some gingerbread in Mamie's lunch box and four very fat little sandwiches. Roland had a big apple, a cold sausage and two big slices of roast beef, besides ever so many slices of bread. "I thought we might get hungry," said he, laughing, as he pulled out the contents of his tin pail, "so I helped myself this morning."

"I think," said Mamie, "that we had better go back now. I feel cold, and it is getting late. It must be 2 o'clock."

"All right," said Roland. "Where are the violets?"

"I thought you had them," said Mamie.

"I gave them to you," said Roland.

They were gone, muffler and all, and, disappointed, the two children started back to find them.

How it happened Roland never could tell, but they started in the wrong direction, and after they had walked a good hour they saw that they had made a mistake. "I guess we'd better turn around," said Roland, "and go back."

"Oh, dear," said Mamie, whimpering a little, "I'm so tired!"

Another hour's walking brought them no nearer the outskirts of the woods, and in a dilemma they sat down to think it over.

"I'm afraid we are lost," said Mamie, rubbing her eyes.

"I don't know," said Roland bravely, "but if you don't feel too tired, Mamie, I guess we'd better walk a little farther on. It isn't much farther."

• • • • • • • •

Meanwhile all was excitement in the village.

When Mamie and Roland did not appear at school, the teacher sent home for them, and when it was found that they were gone search parties were sent out for them. Inquiry was made at the homes of all their relatives, and then, not finding them, the parties searched farther. They scarcely thought that the children could have been venturesome enough to go to the woods, but there was really no telling what they would do.

Finally the searching party found a mitten dropped by Roland at the fence which led into the woods, and with this clew they started on their search in the cold, wet forest.

It was 6 o'clock when Roland's father found his muffler filled with violets, and this cheered them on. At 9 they came across the children nestled snugly against the roots of a big tree, both fast asleep.

The next day Roland went back to school a changed boy. He realized how much trouble he had made his father and all his friends and determined to do better. Mamie took her share of the blame, too, and for awhile at least no one would have recognized the studious boy who stood at the head of his class as the careless Roland of a short time before.—Columbus Dispatch.

The Whistling Yankee Boy.

We like the whistling boy. We like to fall in behind him as we go down the street. He has as many tunes as the mocking bird. If it is Monday morning, the Sunday school tunes follow him. It is the young folks who set the standard in music. The great composer may sigh in vain for recognition until come the whistling boy and girl at the piano; then his success is assured. If whistling is any index, American boys are full of music. Alone as he drives the cows to pasture or rides the horses to water or goes on errands the boy takes up the burden of the latest air and makes his ways melodious. It is not to keep his courage up, as the old proverb implies; it is to communicate his superabundant life to others; it is to bubble over as does the fountain. And these airs go about as by some vocal infection until every other boy has added them to his catalogue of accomplishments.—Christian Herald.

Lamp Roost.

Nellie was much interested in Aunt Mary's chandelier when she went to the city to stay with her, and when she went home she exclaimed:

"Oh, mother, I do wish we had a place for our lamps to roost on like Aunt Mary has!"

Saved by a Monkey.

A gentleman who had been traveling in Africa brought a large monkey home with him. The monkey loved his master very much, but he loved his master's baby boy still more. One day a fire broke out in the gentleman's house. Everybody was busy trying to put it out, and no one thought of the baby till it was too late. The staircase was already in flames. What was to be done? Men rushed for a ladder to

DOWN HE CLIMBED.

reach the window, but a ladder was of no use now. As they were looking up with tears in their eyes what do you think they saw? They saw a hairy hand and arm push up the nursery window. Then out came the monkey carrying the baby in his arms. Down he climbed, slowly and carefully, and brought the little boy safely to the nurse. How the faithful monkey was praised and petted for his brave deed! —Chatterbox.

Baby's Feet and Hands.

A baby's feet, like seashells pink,
Might tempt, should heaven see meet,
An angel's lips to kiss, we think,
A baby's feet.

Like rose hued sea flowers toward the heat,
They stretch and spread and wink
Their ten soft buds that part and meet.
No flower bells that expand and shrink
Gleam half so heavenly sweet
As shine on life's untrodden brink,
A baby's feet.

A baby's hands, like rosebuds furled,
Whence yet no leaf expands,
Ope if you touch, though close up curled,
A baby's hands.

Then, even as warriors grip their brands
When battle's bolt is hurled,
They close, clinched hard like tightening bands.
No rosebuds yet by dawn impearled
Match, even in loveliest lands,
The sweetest flowers in all the world—
A baby's hands.

—Swinburne.

ВСЯЧИНА.

Перша сусѣдка: — Длячого своиэ дитины не кормите зъ фляшки (зъ молокомъ?)

Друга сусѣдка: — Бо я не хочу ей вже за молоду призвычаювати до фляшки...

РУСИНЪ ПЕРЕХИТРИВЪ ЖИДА.

Оденъ господаръ ѣхавъ зъ дякомъ до Горлиць, въ Галичинѣ. По товаръ, по дорозѣ навинувъ ся єму якійсь жидъ и просивъ, абы его взявъ на возъ, бо и вôнъ ѣде до Горлиць. Господаръ сховавъ до кишенѣ 40 центôвъ, данызъ єму жидомъ. Але на нещасте жидъ бувъ дуже грубый и тяжкій, ажь драбинки трѣщали. Дякъ мало мавъ мѣсця на возѣ. Въ розмовѣ зачавъ оповѣдати жидови, що его вкусивъ скаженый песъ и тому ѣде до Горлиць до доктора. Скоро вымовивъ тѣ слова, зачавъ дякъ выти якъ песъ и точити слину; жидъ настрашивъ ся и зôскочивъ зъ воза, бо боявъ ся заразы. Господаръ зь дякомъ подѣлили ся жидовыми центами и насмѣяли ся до розпуку.

— Противъ сильного болю дѣравыхъ зубôвъ помагає слѣдуюче лѣкарство (мѣшанина), котре можна достати въ кождôй аптицѣ: Orthoform 1·0, Kamfer 3·75, Chloralhydrat 3·75, Karbolsaure (pur.) 0·5. Дѣру въ зубѣ треба впередъ добре вычистити сухою ватою; потôмъ вмочити чисту вату въ згадане лѣкарство и всупути до дѣравого зуба.

— Найбôльшій діяментъ на свѣтѣ, находить ся теперь въ посѣданю одного богатого англійского товариства въ Лондонѣ. Важить вôнъ 273 караты, мае прекрасный голубый кольоръ и называє ся Еґеръ-Фаунтенъ. Оцѣняють его на 5 міліонôвъ долярôвъ. Меньшій вôдъ того діяменты суть въ посѣданю анґлійскои королевои и російского царя. Имена ихъ суть: Реґентъ, Имперіялъ и Орловъ.

ЗАЛЮБЛЕНЫЙ ПО САМЙ УХА

Отець: — Чи вы пане можете дати утримане моей донцѣ?

Жениxъ: — Ахъ! Для моей любои Олены, если-бъ було потрѣбно, я готовъ радо и пôти жебрати.

ДВА ПРІЯТЕЛѢ ВЪ КРАЮ.

Зенонъ: — Чому ты, товаришу, такъ хвалишь Америку передъ Микитою, а передомною ганишь?

Харлампій: — Бо мусишь знати, що Микита хоче вôдбити менѣ мою наречену.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!

Ив. Франко.